Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b30766217

3

I. N. J.

DISPUTATIO INAUGURALIS MEDICA,

DE

CATARRHO SUFFOCATIVO,

Quam

Conſentiente Gratioſo Medicorum Collegio
in Illuſtri Salanâ,

P R Æ S I D E

MAGNIFICO UNIVERSITATIS h.t. RECTORE,

V I R O

Nobiliſſimo, Excellentiſſimo atq; Experientiſſimo

DN. GEORGIO VVOLFF-
GANGO WEDELIO,

Med. Doct. Theoret. P.P. Archiatro Sa-
xonico, & S. R. I. Academiæ Naturæ Curio-
ſorum Adjuncto graviſſimo,

*Dn. Patrono, Præceptore ac Hoſpite ſuo
nunquam ſatis colendo,*

PRO LICENTIA

Summos in Arte Medicâ Honores, Inſignia ac Privilegia
DOCTORALIA legitimè impetrandi,

Publico eruditorum examini ſubjicit

GEORGIUS FRIDERICUS ÆPLINIUS,

SERVESTA ANHALTINUS,

in Acroaterio Majori,

horis ante & pomeridianis ad diem Januarii, Anno M. DC. LXXXI.

JENÆ, TYPIS VIDUÆ SAMUELIS KREBSII.

Πεϱαύλιον.

ELegans non minus quàm nervoſum eſt *Pergameni* aſſertum *l. 6. de loc. affect. c. 5.* in confeſſo eſt, *inquientis*, & ſpirationem à vitâ, & vitam à ſpiratione ſeparari non poſſe, adeò ut viventem non reſpirare & ſpirantem non vivere ſit impoſſibile.

Motum enim pulmonum & cordis cum vitâ pari paſſu ambulare, illo vero præcluſo hominem vel animal quodvis pulmonibus gaudens ſuffocari, ipſo ſole meridiano eſt clarius; *Vid. Magnificus D. D. Præſes, phyſiol. med. Sect. 3. cap. 9. de uſu pulm. p. 153.*

Intercedit inter hæc duo viſcera continua, licet inæqualis, reciprocatio, alterius munus ab altero intenditur, & vacillante uno vacillat & alterum. Unde ut perpetuum mobile in machinâ perduret, & ipſum pulmonum motum perennare oportet.

Caloris focum ſuſtentant pulmones, ſanguinis fontem ſcaturire faciunt continuò, animæ regiam fovent & ſtipant, velut cordis pulvinaria & adſtites individui.

Morbi quicunque alii, ſi mortem minentur vel inferant, vitæ hanc regiam, thoracem, tandem quatiunt, tantoque periculoſiores inſurgunt, quò propius vitalem obſederint cameram. Metuendæ fuerint febres ardentes, malignæ & peſtilentes; atrox ſit syncope, moleſtum aſthma & tuſſis, phthiſis, hæmoptyſis mortis affines; non minus

diſcriminis habet intentata ſuffocatio, ut nec periculo ullis cedat, nec moleſtiâ.

Quin duæ quaſi generales pereundi ſunt modi: *ſuffocatio* & *reſolutio*, quatenus vel opprimitur vitalis flamma, vel extinguitur ſenſim; Alter anxioſus magis & difficilis, alter facilior, uterque flebilis.

Siſtimus inpræſentiarum catarrhum ſuffocativum, medium quaſi inter potiores duos vitæ hoſtes, ſyncopen & apoplexiam, loco ſpeciminis Inauguralis à gratioſiſſimâ Facultate Medicâ mihi injuncti. Hujus tractatio ut feliciter eveniat, ſupremum annuat numen!

CAPUT I.

Definitionem nominalem & realem exhibet.

DIſſertaturis de catarrho ſuffocativo, in frontiſpicio diſputationis hujus, melioris doctrinæ gratiâ, circa explicationem philologicam pauculis commorari lubet. Nomina enim ſunt notæ & rerum quaſi involucra, quibus evolutis, ipſarum eſſentia, teſte *Platone*, eò melius cognoſcitur, & inanes ex ambiguitate omni ævo propullulantes λογομαχίαι præcaventur. Unde, ut rectè monet *Epictetus tomo 1. diſſert. Arrian. c. 17.* Ἀρχὴ τῆς παιδεύσεως ἡ τῶν ὀνομάτων ἐπίσκεψις, *initium doctrinæ nominum dilucidatio eſt.*

In ONOMATOLOGIÆ autem conſideratione tria occurrunt: 1. ETYMOLOGIA, 2. HOMONYMIA, 3. SYNONYMIA.

ETYMOLOGIAM ſi ſpectemus, patet, *catarrhum* vocem eſſe origine græcam, uſu verò latinam, dictam ἀπὸ τοῦ καταῤῥεῖν à *defluendo* vel deſtillando. Veteres enim in eâ e-

rant opinione, à capite tanquam fonte omnem materiam catarrhoſam in varias corporis partes defluere ſeu deſtillare; hinc Latinorum Hippocrati *Cornelio Celſo l. 2. c. 1. deſtillatio* audit. Dicitur verò noſter affectus cum connotato *ſuffocativus*, ab effectu quem producere poteſt, nam reſpirationis difficultas ſæpius tanta eſt, ut æger omninò ſuffocetur.

HOMONYMIAM examinantes deprehendimus catarrhum quemcunque materiæ ſeroſæ fluxum, cuicunque corporis parti contingat, denotare, & τὸ ſuffocativum omnes ſuffocationis ſpecies ſub ſe comprehendere poſſe. Nos verò vocabula hæc non generaliter ſumimus, ſed per catarrhum ſuffocativum non tam ſecundarium & comitatum, qui pleuritidi v. g. anginæ, epilepſiæ, hydropi, paſſioni hyſtericæ, aliiſque vel in paroxyſmo, vel ſub finem vitæ contingit, intellectum volumus; quàm primarium, ſive juxta veteres à capite ob materiæ ſeroſæ decubitum in pulmones fiat, quæ tamen ſententia cum grano ſalis intelligenda eſt, quatenus ſc. vaſa lymphatica, ut ex ſequentibus patebit, non ritè funguntur ſuo munere, ſeu juxta alios à ſanguinis in pulmonibus ſtagnatione unicè ortum trahat.

SYNONYMIAM quod attinet, appellatur à Græcis κατάῤῥοος ἢ κατάῤῥους πνιγηρὸς ἢ πνιγώδης, *defluxio* vel deſtillatio *ſuffocationem* ſeu ſtrangulationem *inducens*. Apud *Hippocratem 3. aphor. 12.* κατάῤῥοι συντόμως ἀπολλύντες, *catarrhi brevi perniciem allaturi* audiunt. *Jul. Cæſ. Claudin. tract. de catarrh.* catarrhum magnum & præcipitem nominat. *Hieron. Mercurial. Tom. 1. conſult.* præfocantem deſtillationem. *Stephanus Rodericus à Caſtro l. 4. de meteor. Macr. Microc. c. 14.* nimbi microcoſmici nomine indigitat. Quibusdam ſyncope cardiaca audit, quæ oritur juxta *Caſparum Hoffmannum in*

inſtit. l.3. c.147.& 180. cum à copioſo ſanguine calidum nativum ſuffocatur. Idem συνώνυμον imponit *Excellentiſſimus Etmüllerus in diſſ. de chirurg. infuſ. c.III. concl. V. §.2.* it. *de ſperm. ceti c.2. §.9.* Germanicè vocatur ein Steck-oder Stickfluß.

Cortice fracto ipſe nucleus deguſtandus venit. DEFINIRI itaque ſequentem in modum poteſt: Catarrhus ſuffocativus eſt ſubitanea reſpirationis difficultas, cum anxietate, ſtertore & præſentaneo ſuffocationis metu, ab obſtructione pororum ſpiritalium ἀθρόως intentatâ dependens.

GENERIS ſeu rationis formalis vicem conſtituit reſpirationis difficultas. Ipſa enim αὐτοψία & ſenſus teſtatur, non ſuccedere συστολὴν & διαστολὴν viſceris pnevmonici, ſed non attolli & deprimi pulmones in reſpirando. Non reſorbetur, attrahitur, vel preſſione potius ſuâ illabitur aer, cumque eo partes æthereæ humidæ, uti par eſt, nec regreditur exſpiratus evehens fuligines aqueas, utrobique muſculis contrahentibus & fibris muſcularibus pulmonum in motu ſuo turbatis, unde crebritas & celeritas reſpirationis oboritur. Uti enim in ſtatu naturali horum motu ſalvo reſpiratio legitimè procedit, ita in p. n. hoc quovis modo inhibito, neceſſariò & illa quoque læſa offertur.

Cum autem omnia, quæ corpoream noſtram machinam turbant, ad tria hæc præternaturalium genera: morbum, cauſam morbificam & ſymptoma communiter referri ſoleant, meritò hunc affectum è ſymptomatum numero, & quidem motus potiſſimum ac excretorum eſſe aſſeritur.

Motus in corpore, juxta *Laurentium l.9. hiſtor. anatom. quæſt. 20.* obſervatur triplex: 1. *Naturalis*, qui nobis non cogitantibus & invitis quoque procedit; 2. *Voluntarius* ſeu animalis, qui à voluntatis arbitrio dependet, quem pro lubitu

inten-

ntendere & remittere poſſumus, & denique 3. *Mixtus* ſeu intermedius quaſi inter naturalem & voluntarium, qui ad tempus accelerari & retardari poteſt. Hinc facilè patet ad ultimam hanc claſſem referendam eſſe reſpirationem, in quo *Rolfincium l. 3. diſſertat. anat. c. 26. Williſium pharmaceut. rat. p. 2. ſ. 1. c. 1. p. 19.* aliosque communiter aſſentientes habemus.

Porro cùm quælibet actio trifariam lædi dicatur, ut *Galenus l. de ſympt. differ. c. 3. & 4.* docet, ita ut alia ſit ablata, alia imminuta, alia depravata; catarrhum ſuffocativum, cùm reſpiratio non aboleatur, ut in hyſtericis & ſyncope correptis animadvertitur, diverſo quidem reſpectu ad imminutas & depravatas actiones referre poſſumus, magis tamen ad poſteriores, cum ἀπρέπως & ἀμέτρως, non uti debet, peragatur in quantitate & qualitate.

Differentiam specificam reliqua adjuncta exponunt, in ſequentibus latius exponenda, præcipuè quoad materiam, modum & effectum, quæ omnia ferè unâ voce ἀθρόως continentur. Ἀθρόως omnia hæc eveniunt, non tam quoad ipſum inſultum, quàm influxum, illapſum, quo ipſius deſtillationis vis exprimitur, ab interno principio inductæ, ut ſecludatur ſuffocatio à conſtrictione, ab aquâ, ab illapſis per guttur, & ſimilibus, ab his differentibus.

Caput II.

Subjectum examinat.

UT cauſa eò melius erui, & ex his ſecundum artis præcepta curatio inſtitui, medicamentaque debito modo & loco applicari poſſint, neceſſum eſt, ut Subjectum vel medicè loquendo pars affecta cognita perſpectaque ſit, unde etiam *Celſus l. 4. de re medic. c. 1. p. 63.* Facilius omnium

um interiorum morbi curationesque in notitiam venire ait, ſi prius eorum ſedes oſtenſæ fuerint. Affectus igitur hujus ſubjectum quodnam ſit, inquirendum erit. Diſtingui id ſolet in mittens & recipiens, vel in quo ſeu collectionis, & ad quod ſeu defluxionis.

SUBJECTUM RECIPIENS, vel ad quod, defluxionis, ſine dubio ſunt PULMONES, quos hîc primariò accuſandos eſſe ex eorum actione læsâ videre eſt. Nam reſpirationem aliàs diſpenſant, ſanguinem attenuant, circulationem promovent & plures alios utiliſſimos & neceſſarios producunt effectus; hîc verò omnia contrario modo ſe habent. Utut autem plurima hanc in rem adducere poſſimus, ut hinc afficiendi modus magis pateat; pauca tamen ſolùm ſeligemus & ſupponemus quaſi.

Conſtat quippe, quod, verbis *Coi*, ὁ πλεύμων κοῖλός ἐϛι καὶ περὶ αὐτῷ ἐϛι σύριγξ, *pulmo cavus eſt, & in ipſo fiſtula eſt. l. 4. de morb. c. 30. t. 4. & 5.* Cavus eſt per totam ſuam ſubſtantiam, quod elegantiſſimè omnium demonſtravit & pertexit *Malpighius epiſtola 1. de pulm.* docens illum nil aliud eſſe, quàm aggregatum quid ex leviſſimis & tenuiſſimis membranis, quæ extenſæ & ſinuatæ infinitas veſiculas orbiculares & ſinuoſas efformant. Libertas nempe viarum nullibi mage neceſſaria requirebatur, quàm hoc ipſo loco, unde aſperæ arteriæ propagines, amiſsâ cartilaginoſitate omni, in infinitas cellulas & tubos bronchiales abeunt, ut totus pulmo ſpongiam marinam æmuletur, ſubtensâ membranâ tenui & lævi, inflabilem poris & veſiculis innumeris.

Et ita quidem cavus eſt totus pulmo, ut ſolus aer undique ipſas has cavitates expandat & ſubeat. Licebit enim hâc occaſione nobis ſtatuere & ulterius ponere poros diverſos in pulmonibus pro humoribus & aere; ita quidem

ut

ut introrſum non niſi aeri, extrorſum non niſi eidem & humori aqueo difflabili (quæque ſecum vehere aptus natus eſt) pateat via. Cui rei non ſolùm experimenta mechanica velificantur, ſi quis per vaſa ſanguifera liquorem, vel ☿ium vivum injiciat, pulmonem verò folle ſufflet; verùm etiam ipſe ſenſus in ſtatu naturali & præternaturali. Quodcunque enim heterogeneum in has cellulas eructatur, illabitur, ingeritur, tuſſim movet & ad ſui rejectationem archéum admonet, ut alia taceamus. Ipſe verò ſanguis non illabitur penitus ordinariè, nec lympha, niſi blandiſſimè attenuata, ne negotium cavitatibus faceſſat, huc adigitur.

SUBJECTUM ADÆQVATUM ſtatuimus COR, quia pulmonum motu impedito, ſanguinis circulatio etiam læditur, & vice verſâ. Argumenta ut non adducam, evolvi meretur experimentum *Chicotii in diſſertat. de aſthmate p. 9.* it. *R. Hockii Transact. Philoſ. Anglic. 28. inſertum, & Loweri in tract. de cord. c. 3. p. 177.*

Cum verò ſi ullo in morbo ex confluentiâ oriundo, ſanè maximê in catarrho ſuffocativo, præter fluentis humoris copiam, membrique recipientis infirmitatem, partis mandantis, quod vocant SUBJECTUM CAUSÆ, habenda ſit ratio, *vid. Macrob. lib. 7. Saturn. cap. 8.* magna inter veteres & neotericos de ſubjecto hoc mittente, vel in quo ſeu collectionis determinando agitur lis. Veteres catarrhum ſuffocativum cum reliquis catarrhis indifferenter à capite arceſſebant. Dicebant enim ex omnibus in infimo ventre contentis viſceribus, inprimis datâ ventriculi & hepatis *ἀνϋπερβαξία*, continuum materiæ vaporoſæ aſcenſum & elevationem ad caput fieri, ibidem condenſari, & per foramina ſecundi paris nervorum, juxta *Veſalium*, ad oculos, per os cuneifor-

me ad palatum, per proceſſus mammillares & os cribriforme, item puncta lachrymalia in oſſe maxillæ ſuperioris in foramen unum coëuntia ad nares; per interſtitia integumentorum communium ad artuum extremitates vapores in lympham converſos diſtribui & defluere. Condenſationem verò non differre ab eâ, quæ in ſecundâ aëris regione fit, ubi vapores è terrâ elevati in pluviam convertuntur, & ſuo pondere ad inferiora decidunt. Caput enim ut tectum fumoſæ domui, quod *Galenus* volebat, vel ut alembicus cucurbitæ, quod *Hippocrates*, *l. 4. de morb. c. 6. t. 9.* impoſitum, & ob frigiditatem vapores concentrare aptum natum eſſe.

Contra ea recentiores arguunt 1. Circulationem ſanguinis cum viſcerum αὐτοπραξία ſtare non poſſe, quod à ſanguine unicè & proximè omnis dependeat calor, omniſque vigor, ab hujus variâ diatheſi totius corporis peripheria omniaque viſcera naturalem vel præternaturalem ſentiant calorem, & parte unâ temperatâ vel intemperatâ redditâ, neceſſariò mediante ſanguine, qui corporis noſtri lar eſt, ut *Harveus* illum appellat, & altera talis reddatur. 2. Vaporum elevationem ex infimo ventre, ſi qua daretur, diaphragmate & thorace intercipi, ſi verò è ventriculo per œſophagum ad cerebrum duceretur, ultra palatum aſcendere non poſſe, & ſi fieret, omnia individua majori vel minori pro ſubjectorum varietate defluxionibus catarrhalibus fore obnoxia. 3 Comparationem meteorologicæ evaporationis cum corporis noſtri non ſatis commodam eſſe, nam ſpatium in illâ amplum eſſe, in hâc anguſtum, in illâ frigidum, in hâc calidum & caloris cauſam ſatis ſuperque abundantem, adeoque magis ad diſſipandum & ſegregandum, quàm condenſandum & concentrandum ido-

idoneum. Denique 4. Veterum vias, per quas catarrhus deſcenderet, non poſſe demonſtrari. Vid. *Helmont. tract. de aſthm. & tuſſi*, ut & *tract. catarrhi deliramentum.* it. *Lowerus & Schneiderus de catarrhis.* Quapropter materiam catarrhorum non ex cerebro, ſed ex totâ maſsâ ſanguineâ ferri contendunt, quæ in palatum & nares prius has ſordes deponat, quàm ad ſacrarium cerebri pertingat. Inprimis verò catarrhum ſuffocativum non à lymphâ in vaſis lymphaticis ſplendente, à quâ reliquos catarrhos deducunt, multò minus à capite deſcendente, ſed à ſanguine, quando à naturali deflectit κράσις ſemper & unicè derivant.

Ut verò unius rei plures poſſunt eſſe cauſæ; ita non quidem hâc vice componere iſtas lites omnes animus eſt, licebit tamen fluidum illud & catarrhale ab utroque fonte arceſſere tum à cerebro, quando cum reliquis capitis glandulis copioſam dimittit lympham, tum à maſsâ ſanguineâ.

De catarrhis in genere, an omnes à capite deſcendant nec ne, cum id huc non pertineat, mentionem non faciam, ſed de eo legi meretur accuratiſſimus *Bohnius*, Lipſienſium Profeſſor celeberrimus, in *diſputatione de catarrh.* anno 1675. habitâ. Suffocativum verò dictum interdum à cerebro natales ſuos derivare, prægnantes ob cauſas affirmamus.

Statum ſit & certum per hodierna principia defluxionis & catarrhorum materiam eſſe arceſſendam, ſicubi è canalibus ſuis aberret & exundet lympha, iiſdem obſtructis, impeditis, gravatis vel alio modo laceſſitis. Conſtat cerebrum glandulam eſſe, quod nec à veteribus nec recentioribus in dubium vocatur, unde etiam ab *Hippocrate* glandula maxima appellatur, & in illo poſt mortem tantâ co-

 piâ

piâ reperiri lympham, quantam alibi, præterquam in pericardio, in toto vix offendas corpore. Vid. *Magnificus. D. D. Præſes*, cui profectus, quos feci in arte medicâ, maximè debeo, & *Williſ. c. ll.* Non minus certum eſt, glandulas eſſe lymphæ diverticula & fontes, perpetuum inter glandulas & vaſa lymphatica intercedere commercium, quia, ut cum *Stenone* loquamur, *in ſpec. obſerv. de muſc. & glandul. p. 41.* nullum adhuc viſum fuit vas lymphaticum, quod non à glandulâ quâdam oriatur, vel in glandulam quandam inſeratur. Quin imò vaſa lymphatica eſſe non minus vaſa catholica quàm venæ, arteriæ & nervi; in cerebro & capite reperiri excernicula ſeri plurima per ramos patentes & majores, neque enim vaſa ſalivalia alia eſſe quàm lymphatica nobis perſuaſum eſt. Accedit, quod inſignibus canalibus lympha à capite deorſum properet, ut ſuperflua ad cor reducatur; quod glandulæ bronchiales binâ ſerie, inter aſperæ arteriæ annulos locatæ ſint plurimæ; quod lymphatica vaſa per totam pulmonum ſubſtantiam decurrant & ſurculi horum à pulmone exteriore verſus radices ejus tendentes in plures ramos majores coëant. Vid. *Williſ. l. c. p. 12. & Rudbeck. Tab. 2.*

Cum ergò & ſenſu teſte ægri manifeſtam ſentiant defluxionem, & multi dentur, quibus nares penitus non fluunt, ſed deflectit humor notabiliter per fauces ad thoracem; facilè efficitur, lympham in cerebro & glandulis reliquis capitis, palati, buccarum, ſublingualibus, tonſillarum, maxillarum, parotidum, jugularium &c. regurgitantem, mediantibus vaſis lymphaticis, in aſperam arteriam & bronchia pulmonum ferri & *ἀθρόως* illabi poſſe. Vid. *Jacobus Heinricus Pauli anatom. Bilſ. anat. c. 8. p. 83.*

Sufficiunt hæ viæ, licet alias quoque evidentes firmiſſi-

miſſimis rationibus idem Curioſiſſimus *Dn. D. Bohn. in citatâ diſſert. de Catarrh.* §. *12.* item *in programmate quodam publico* contra *Lovverum* & *Schneiderum volumine ſuo de catarrh. in ſpecie lib.2. Sect.2. cap.20. p. 206.* & *tract. peculiari de oſſe cribriform.* demonſtret, & per os cribriforme exitum iisdem concedi debere adſtruat, id quod non ſolùm ſenſui ſed & rationi eſt quàm manifeſtiſſimum. Calculum ſuum quoque addit *Williſ. de cerebr. anatom. cap.12. p. 60.* ut taceam eundem *Williſium l. c.* ſtatuere, per os cuneiforme ex glandulâ pituitariâ ad palatum lympham defluere poſſe.

Ipſam verò maſſam ſanguineam materiale hoc ſeroſum ſecum fovere, & viſcerum quoque culpâ aliorum, ceu ſubjecti remotioris, id variare conceſſum & extra dubitationis aleam poſitum eſt.

CAPUT III.

Cauſam immediatam & mediatas proximiores exponit.

EXpeditis his, ut putamus, facilis jam erit in cauſarum inveſtigatione progreſſus. Quemadmodum verò ex perfectâ partium contemplatione totum illuceſcit; ita ex legitimâ cauſarum cognitione intellectui ſeſe res ipſa ſeu inde effectum prodit, cum ex ipſis velut ſuis principiis pendeat, & in eſſe ſuo conſtituatur. Inprimis autem medicis, quos ad curandi rationem deducit, cauſarum notitia ſummè neceſſaria eſt, nam *Peripateticoum Coryphæo l. 2. phyſ. c.3.* atteſtante, tunc demum ſcimus, quando rem per cauſas cognoſcimus. Sunt autem illæ receptâ methodo vel immediatæ vel mediatæ, hæ vel proximiores vel remotiores.

Causa immediata eſt obſtructio pororum ſpiritalium ἀθρόως intentata. Hâc etenim poſitâ, ſtatim præſtò eſt affectus, & inter hunc illamque nulla alia intercedit, unde & in hoc cum apoplexiâ & Syncope communicat. Quicquid enim apoplexia in cerebro, ſyncope in corde, id catarrhus ſuffocativus in pulmonibus efficit. In apoplexiâ πνευματοστασία in poris cerebri, in ſyncope αἱμοστασία in cordis ventriculis, in catarrho ſuffocativo in pulmonum cavernulis & poris obſtructio deprehenditur.

Causæ mediatæ proximioris vicem ſuſtinent, quæcunque poros hos obſtruere adeòque motum ſufflaminare ſeu ſuffocationem inferre apta ſunt. Cum ergò hujus in humoroſam & vaporoſam cauſam communiter fiat diviſio, facilè patet non poſteriorem, ſed priorem in cenſum cauſarum harum venire.

Sin fluxile illud ſpecialius quod *eſſentiam* determinandum fuerit, quid magis cauſæ veſtem meruerit, quam ſanguis & ſerum horumque ἀκρότητες & δυνάμεις, vel humores alii quoque ad horum claſſem & immutationem reducendi, quoad *eſſendi modum* peccantes *quantitate, qualitate* & cumprimis *motu?* Hinc unanimiter quaſi ab autoribus circulatio ſanguinis in pulmonibus impedita ac turbata accuſatur. Sanguis magis δευτέρως & mediatè, ſerum πρώτως magis & immediatè id præſtat.

Sanguis ergò qui diverſimodè reſpirationem modificat, hanc cladem inducit, dum magis vel minus pro majori vel minori affectûs vehementiâ in pulmonibus ſtagnat, grumeſcit & in coagulum abit. Adeoque accuſari poteſt ejus *copia;* hinc in plethorâ πρὸς ἀγγεῖα, *quoad vaſa,* cum illorum extenſione & laſſitudine gravativâ, carnoſis propriâ, hoc malum ſæpiſſimè obſervari ſolet. Nam

ſanguis purus & ſuperfluus, qui abundat & naturam gravat, ſpatium pulmonum omne nimis replet, & ad excipiendum novum ſanguinem incapax reddit. Vid. *Sylv. l. 1. Prax. c. 20. §. 7. & 8. p. 208.* Notanter dicimus omne ſpatium pulmonum repleri, cum particularis ſtagnatio propter obſtructionem alicujus vaſis inflammationem peripnevmoniam dictam inducat.

Non minus huc facit *crasſities* & *viſciditas*, ob inſtrumenta coctionis, calorem & fermentationem, non rite habentia. Ut enim chylus in ſtatu naturali blandâ evolutione evaporare & ſpirituaſcere ſolet; ita in præternaturali calore & fermento vitiato centra ingeſtorum non reſerantur, διάκρισις debito modo non fit, chymus μόλυνσιν contrahit, primæ viæ & maſſa ſanguinea conſpurcantur; nam qualis chylus, talis ſanguis, & qualis ſanguis, talis ſanitas, cum vitia primæ concoctionis non corrigantur in ſecundâ, nec in tertiâ. Hinc craſſus & viſcidus humor ad rarefactionem ineptus, ſtagnare in pulmonibus incipit, quò minus libera reſpiratio exerceri poſſit. Viſitur hoc non rarò in infantibus, qui hinc non ſolùm, à cruditatibus in ventriculo & primis viis congeſtis, aſthma præcordiale cum reſpiratione ſatis difficili & moleſtâ experiuntur; ſed & ipſum catarrhum ſuffocativum à ſanguine crudo & mucilagine viſcidâ bronchiis & cavitatibus pulmonum firmiter adhærente viasque reſpirationis infarciente. Sic ob eandem rationem hyſtericæ huic affectui ſunt obnoxiæ & tali mortis genere diem ſuum obeunt. Item plethorici πρὸς δύναμιν, *quoad vires*, cum membrorum gravitate. Hi vel naturâ, vel otio, vel victus intemperantiâ obeſiores redditi, cum aſthmatici utplurimum eſſe ſoleant, & vaſa minora obtineant, ſangui-

nis-

niſque motu torpidiori, partim ob corporis conſtitutionem, quæ vaſa quaſi comprimit, partim ob humorem lentum viſcoſum, qui in vaſis hæret, eaque obſtruit, & ita ſe ipſum incarcerat, præditi ſint, facili de causâ ſtrangulatu ſubitò de medio tolli ſolent.

Memoranda quoque ſanguinis *coagulatio* & *concretio*, ab acido vel auſtero facta. In cujus rei fidem facit experimentum à *D. Fracaſſato Anatomiæ Profeſſ. Piſano* inſtitutum; *Vid. acta philoſoph. Societ. Regiæ Anglican. anno 1667. n. 27.* & ab aliis, ut Lipſienſum Anatomico feliciſſimo *Bohnio in allegatâ diſp. de catarrh.* §. *20.* & celeberrimo *D. D. Etmüllero c. l.* non impari ſucceſſu tentatum. Quando ſcilicet per ſyringam infunditur ſpiritus acidus & coagulans ad ℥ij. præterpropter aquæ ſufficienti quantitate dilutus, v. g. nitri, vitrioli, ſulphuris, vel etiam aquafortis in venam animalis cordi ſatis propinquam, ut jugularem, cruralem, vel aliam notabilem, ſanguis ſucceſſivè omnis coagulatur, & per anguſtiores meatus ad circulandum ineptus redditur. Hinc animal mox ſummâ difficultate ſpirandi, catarrho ſuffocativo perquam ſimili, juxta *Bohnium*, imò juxta *Etmüllerum* perfectiſſimo corripitur, pituita ſpumoſa ex ore ipſius profluit, tandemque ſuffocatum perit, quo aperto tota pulmonum ſubſtantia cavernoſa cum ramis tracheæ ſimili muco ſpumoſo referta conſpicitur, indicio manifeſto ſeparati inde & in poros ſpiritales irruentis ſeri.

Porrò à juvantibus id videre eſt, cum venæſectione adhibitâ in momento ſæpe reſpiratio liberior percipiatur. Denique quotquot hoc morbo conflictati vitam cum morte commutarunt, poſt obitum diſſecti, ſanguine fixo & grumoſo vaſa diſtenta magis, quàm par eat, aut in aliis cadaveribus ſolet, exhibuerunt. Ex quibus firmiter con-

clu-

cludi poteſt, ab hoc infarctu ſanguineo, fato immaturo functos, ſuffocatos fuiſſe. Nobiliſſimus *Etmüll. c. l. de chirurg. infuſ.* ab acido exceſſivo ab inferioribus partibus allato, inprimis à pancreatis acido & auſtero ſucco ſanguini infuſo idem oboriri exiſtimat. Et *Sylv. l. 1. prax. c. 30. §. 105. p. 249.* Præfocantes febres tribuit halitibus auſteris è ſucco pancreatico, propter ſtagnationem auſteriore facto, in ejuſdem cum bile effervescentiâ excitatis, nec tantum ad ventriculum, ac œſophagum, verùm per lacteas venas, ductumque thoracicum ad cor etiam & pulmones aſſurgentibus, atque in œſophago ſuffocationis ſenſum, in pulmonibus autem ſuffocationem veram nonnunquam producentibus.

Ab inferioribus partibus ſeu primis viis ejuſmodi acorem peregrinum ferri poſſe, hypochondriaco-ſcorbuticorum vomitus teſtantur; qui ſæpe tantâ pollent aciditate, ut non modò dentes ſtupefaciant, ſed & in pavimento effervescant, & vaſa ipſa objecta quaſi corrodant, quod à *Magnifico Præſide* non ſemel audiviſſe me memini; item illorum reſpiratio difficilis, quæ unâ vel alterâ horâ à paſtu, quando chylus humore acido, auſtero & pontico inquinatus ſanguini infunditur, plurimum intenditur, & cum ſuffocationis metu interdum conjuncta eſt.

Inter partes verò inferiores ventriculus niſi primas tenet, non omni vacat culpâ. Nam quando ſpiritus animales, qui in ſanis copioſè adfluunt, deficiunt, & alimenta improportionata aſſumuntur, ventriculus de tono ſuo dejicitur, fibræ ad expellenda ingeſta redduntur inſufficientes, adeoque morâ ſuâ aceſcunt aſſumpta, &, quæ ſequenti tempore ingeruntur, ſimili charactere imbuunt. Hinc nullus dubito vitioſam hanc qualitatem cum ſanguine

com-

communicatam eidem aptitudinem quandam ad coagulandum inferre poſſe.

Non indictus relinquendus hic *Polypus cordis* à recentioribus anatomicis, inprimis à *Nic.Tulpio* ob aliquam analogiam ita dictus, licet non in corde tantùm,ſed in plurimis quoque vaſis ſanguineis reperiatur. Duplicis generis in ſcholis medicis fit mentio: (1.) Impropriè & abuſivè ſic appellati,à ſanguinis coagulo facilè ortum trahentis, de quo *Kerckringius obſ.73.*, quorſum referri poſſe videtur ſanguis craſſior & concretus inſtar medullæ ſambucinæ, qui *Johan. Riolan. in Enchirid. Anatom. l.3 c.VIII.p.139.* poſt febres ardentes apparuit. Simile quid annotatum fuit à *Fernelio in phyſiol. l.6. c.7.* (2.) Propriè talis & veri, de cujus generandi modo, præter *Tulpium*, *Marcellus Malpighius in doctisſimâ diſſertatione de polypo cordis* egregiè diſſerit. Videri inſuper meretur *Sebaſtianus Piſinnius* medicus & Patricius Lucenſis *in epiſtolâ de cordis polypo.* A polypo & ſimilibus concreſcentiis hunc affectum excitatum fuiſſe teſtatur *Barthol. c.2. Epiſt.86.p.683.* & *Joh.Georg. Greiſel. miſcell. curioſ.anno 1670. obſerv.47. p.179.* in omnibus apertionibus apoplecticorum vel catarrho ſuffocativo extinctorum aut in corde, aut in cerebro, vel non rarò in ambobus corpora calloſa, viſcida ac glutinoſa vidit. Quippe ſanguinis motus hoc ipſo inhibetur, ut reſtagnet in pulmonibus, eorumque actionem lædat. Hinc pro ſitus diverſitate modò hunc, modò alium cauſatur affectum, ut exercitatiſſimus anatomicus *Marcell.Malpigh. l.c. p.172.* obſervavit.

Patet verò hinc, nos eorum opinioni, qui catarrhum ſuffocativum deducunt à ſanguinis nimiâ rarefactione ab excitatis & exaltatis particulis ſulphureis & ſalinis volatilibus, quando lentorem ſuum torpidum exuit, minimè aſ-

ſentiri. Liceat nobis huc inſignem locum *Williſii de af-fect. hyſter. p. 3.* inſerere, ubi *Highmoro*, qui *cap. 3. de hyſter. paſſ. pag. 28.* ſtrangulationem in ſuffocatione uterinâ à nimiâ ſanguinis ſubtilis & flatulenti in pulmonum vaſis cordisque thalamis infarctu ortam operosè adſtruere conatur, non veretur contradicere, his verbis utens: Sanguis quantumcunque intra ductus ſatis apertos effervescit, niſi aut ipſe coaguletur, aut partium, à quibus impellitur, virtus motiva deficiat, eos nunquam ita infarciendo obſtruit, ut ſibi viam præcludat. Enimverò ſi uspiam omninò contingeret, ſaltem ubi ſanguis maximè turgeſcit, ſcil. in febre cauſone, aliarumq; acutarum paroxyſmis, in quibus ſc. tota maſſa ſanguinea velut in flammam acta, & plurimum rarefacta, ductus omnes, qua licet, rapidiſſimè trajicit atq; rapido hoc curſu calorem intenſiſſimum ubique diffundens, vaſa valdè implet, ac immaniter diſtendit, ita ut cerebri clauſtra ſæpe perrumpens, functiones animales perturbet, & non raròpenitus evertat: quapropter ſi omninò ab ullâ ſanguinis turgeſcentiâ cor, & pulmones periclitarentur, ab iſtâ ſanè non tantùm oppleri, ſed planè obrui oporteret; quod tamen ita evenire obſervatio communis nunquam teſtatur, nam cor & reſpirationis organa, magno labore & nixibus creberrimè repetitis, ſanguinis impetuoſè ſeſe ingerentis circulationem expediunt: ſiquando autem ab immodico febris æſtu deliquium aut mors accidant, id propterea evenit, vel quod muſculi pnevmonici, & cor ipſum à vehementi & diuturno exercitio, fractis tandem viribus fatiſcunt, vel quia maſſa ſanguinis inſigniter depravata, & quoad craſin exoluta, ad fermentandum ampliùs, ſive accendendum inhabilis evadat. Et quæ plura notatu digna ibi habet.

Par ratio eſt *lymphæ* ſeorſim ſpectatæ. Hæc enim

non ſecus ac ſanguis quantitate, qualitate & motu peccans, ut in reliquis corporis partibus ob motum retrogradum impeditum ſtagnat, earumque actionem lædit, ita in pulmonum poros ἀθρόως ſtagnans ſuffocationem præcipuè intentat, quando, quod pedetentim afficere poteſt, & expectorari debet, ἀθρόως καὶ βιαίως in bronchia irrumpit. Et ſi fateri volumus quod res eſt, ſerum reſpectivè magis ferè, quàm ſanguis catarrhi ſuffocativi materia eſt, ita ut uterque quidem humor concurrat, ſanguis tamen magis circumcirca obſtruat, & motum eorundem ſufflaminet, quod v. g. in hyſtericis fieri diximus, intus verò ad penetralia ſpirationis admittatur & ſuffocet ſerum, ſeu tenue ſolùm, ſeu ſimul tenue & in receſſu ad coagulationem aptius.

Tale eſt, ſi conſideretur intra vaſa & tranſudans vel elabens in bronchia, omne enim extra ſphæram ſuam poſitum ad coagulum inclinat magis, non minus ac ſanguis extra canales ſuos concreſcit ac grumatur. Tale eſt, quod tartareas & ſalinas miculas ſecum condit, unde in arthriticis & ſcorbuticis morbus hic non raro viſitur. Et experimento conſtat, expectoratione ſerum coagulatum, quovis modo attenuatum & eductum, morbum levare.

Nec abſonum eſt ſtatuere, deſuper illabi & impetuosè irrorare magis ſerum in catarrho ſuffocativo propriè dicto; quàm ſubtùs reſtagnando, ut in moribundis videtur magis id fieri. Inde verò judicare in proclivi eſt, quantum mole & vitioſis qualitatibus ſuis pulmones diſtendere, comprimere, obſtruere, ſeu motum eorundem & ſimul ſanguinis inhibere, ſerum queat, quibus, ut ſuperius jam diximus, non minus ac aliis membris corporis, ſua ſunt vaſa lymphatica. Poteſt ergò & in illis quoque lympha varias alte-

alterationes & corruptiones incurrere, nec morborum unam faciem conſtituere.

Pertinet huc denique utriusque communis *regurgitatio*, quando materia vitioſa è maſsâ ſanguineâ ſemel velut deſpumaſcendo, vel aliis modis ſegregata à peripheriâ ad centrum & organa ſpiritalia ob errores externos iterum vergit. Materia enim hæc, cum heterogenea & fermentativa ſit, ſanguinis craſin inſigniter pervertit, motum ejus circularem turbat, & ad ſtagnationem & grumeſcentiam ob fibras ex ordine dimotas eundem diſponit. Sic catarrhum ſuffocativum à ſcabie ob adhibita medicamenta poros cutis occludentia, humoremque ad interiora repellentia annotavit *Hildan. cent. 3. obſ. 10. p. 192.* & ab ulceribus capitis in pueris citius, quàm par erat, nimio ſiccantium uſu curatis *Schneider. l. 5. c. 4. p. 300.* Sic variolas ſubitò retrocedentes in ſuffocationem terminaſſe teſtatur *Theod. Kerckring. ſpicil. anat. obſerv. 62. p. 162.* Sic obſervatum eſt, arthriticos, quando vel præ copiâ materiæ tartareæ, vel debilitate archei protrudi ad articulos non poteſt materia, mortem per ſuffocationem talismodi experiri. Vid. *Kerckr. l. c. obſ. 28. p. 66.* Mittimus exempla alia, quæ apud Practicos hinc inde obveniunt.

Ex quibus omnibus hactenus & capite præcedenti expoſitis claret, *motu* potiſſimum peccare cauſam morbificam, & quidem non tam *generationis* per συναθροισμὸν lentam & paulatinam collectionem, quàm *locali*, facto ῥευματισμῷ & irruptione, & unde arceſſenda ſit ipſa hæc fluxio, ut de parte *mandante* & *recipiente*, de *viis* item & *modo* non opus ſit, ut pluribus dicamus.

Cum verò motum hunc cum humorum tum pulmonum ipſorum moderentur etiam cumprimis ſpiritus ani-

 males,

males, horum quoque culpâ circulationi ſanguinis & ſeri frena injiciuntur, quando vel vitioſè, vel planè non in organa reſpirationi dicata influunt. Vitioſè influunt ob convulſivos nervorum & fibrarum pnevmonicarum motus, in ſcorbuticis præſertim ab humoribus acidis, auſteris & peregrinis, de quo videatur inter alios *Mayow. de reſpirat. p. 15.* Et talis procul dubio quoque agendi erit modus fungorum venenatorum ſuffocationem inducentium. Huc pertinent vapores alii maligni & heterogenei, v. g. metallorum, carbonum incenſorum, cereviſiæ recentis, muſti &c. De metallorum noxis evolvatur *Stockhuſius de aſthmate montano in appendice libelli de Lithargyrii fumo noxio*, it. *Langius in epiſtol. l. 1. epiſt. 43. p. 189. ſeqq.* Planè non influunt ob canales eorum obſtructos, compreſſos & præciſos. Uti enim in reliquis partibus, nervo præciſo, à quo actuatur, pars rigida, & ad motus genera exercenda inepta redditur; ita & hîc in univerſum motum ſtatim ceſſare refert *B. Joh. Theod. Schenck. vid. Bartholin. anatom. reform. lib. 2. de thorac. p. 425.* Sic in graviſſimâ apoplexiâ ob ſpirituum animalium influxum denegatum ſtertor lethalis, ad inſtar catarrhi ſuffocativi toto die accidit, & reſpiratio planè ſufflaminatur, unde idem propemodum eſt interitus apoplexiâ interemptorum ac eorum, qui catarrho ſuffocativo intereunt, imò ex impedito ſanguinis motu vaſa pulmonum diſrupta notavit *Car. Fracaſſ. Tetrad. Epiſt. p. 424. & 414.* Sic in aſthmate nocturno ſeu incubo ob eandem rationem ſuffocationis periculum imminet, uti illud in diſſertatione noſtrâ de incubo ante biennium habitâ latius diduximus, idemque in epilepſiâ ipſâ quoque viſitur.

Cap.

CAPUT IV.

Cauſas mediatas remotiores rimatur.

UT verò cauſæ morbificæ hæ vel producantur, vel effectum ſortiantur ſæpius dictum, cauſarum reliquarum claſſes ſymbolum ſuum ubertim conferunt.

Inter NATURALES primum occupat locum TEMPERAMENTUM, quod uti ex ſeri & ſanguinis, quæ vehiculum ſunt calidi innati, & ipſum conſtituunt, diſpoſitione variâ reſultat; Vid. *Magnif. Præſes in theor. med. part. 1. Sect. 3. §. 11.* ita ſi particulæ ſulphureæ ſub ſeroſarum ſunt dominio, vel etiam oleoſæ balſamicæ quantitate & qualitate abundant, ac quandoque acidis conſpurcatæ ſunt, facilè id anſam affectui præbere poteſt. Hinc juxta *Hipp. 3. aph. 12.* SENILI ætati, ac, argumento *3. aphor. 26.* PUERILI ὡς ἐπὶ τὸ πολυ inſidias ſtruit. Utraque enim humiditatibus plurimis ad diluvia microcoſmica excitanda ſcatet, licet in ſenibus humidum magis ſit excrementitium, nam ſicci aliàs audiunt ob defectum humiditatis naturalis: in pueris verò ſubſtantificum magis, cum ortui propiores ſint. Porrò illis etiam magis familiaris eſt ob diatheſin ſanguinis acetoſam; his ob laudabilis ſanguinis copiam.

Huc quoque HABITUS CORPORIS denſior refertur, dum ſeroſis humoribus per inſenſibilem tranſpirationem viam præcludit, & ita illos in corpore cumulat.

Ex NONNATURALIBUS, quarum vulgò ſex numerantur, plurimum huc confert AER, à quo tanquam pabulo admiſſo vel denegato flammula noſtra vitalis, ſimili

mili modo ut in chimicorum laboratoriis ignis, ſuſtentatur & extinguitur. Hic vel ob anni tempus, vel ob regionis ſitum & poli elevationem variat, humores vitioſos facilè coacervat, & plurima morborum genera producit. In catarrho verò ſuffocativo frigidus, borealis, pluvioſus, paludoſus, nebuloſus, craſſus, impurus vel alio modo deturpatus, quatenus vel per vaſa pnevmonica attrahitur, vel per cutis ſpiracula cum ſanguine communicatur, eaque occludit, & id, quod per inſenſibilem tranſpirationem excludi debebat, in laticem ſpiſſum coagulat, inprimis cauſæ veſtem induit. Catarrhos epidemios *Valeſcus de Tarantâ Montiſpeſſuli Anno 1387. & Mercatus ac Foreſtus l. 6. obſerv. 3. p. 102.* in Germaniâ notarunt, & *Zecchius conſultat. 20. 23. 25. 41. 45. & 89.* teſtatur cœlum Romanum deſtillationibus eſſe feraciſſimum.

Cibus & potus largos imbres hos pariunt, quando in iis aſſumendis error committitur, vel in *quantitate*, obruendo corpus, unde ob nimiam ingurgitationem ventriculi fibræ diſtenduntur, & fermentum illius obruitur, ut nec debito modo comprehendantur, nec rectè concoquantur ingeſta; vel *qualitate*, ſi victus fuerit pravus & difficilis concoctionis, ut ſunt carnes ſale conditæ, fumo induratæ, leguminum genera, cereviſiæ non defecatæ &c. vel *utendi modo*, quando ſæpius de die, reliquis ingeſtis nondum concoctis, alimenta aſſumuntur, & matutino tempore, ac vix præſumpto cibo potus copioſè hauritur. Ex hoc enim præpoſtero & intempeſtivo aſſumendorum ordine, quanta malorum caterva in corpus reſultet, non eſt, ut pluribus exponam.

Somnus

Somnus & vigiliæ, ſi modum excedant, juxta *Hipp. 2. aph.3.* mala ſunt. Somnus namque epimenideus quia torpidos reddit ſpiritus, & menti inducit ſtuporem, excrementaque detinet, non leve in colligendis vitioſis humoribus confert momentum. Vigiliæ verò nimiæ ſpiritus præſertim animales conſumunt, ut nullum viſcus ſuum rectè obeat officium, & inprimis ventriculus loco chyli dulcis μόλυνσιν elaboret, & ſtagma vapidum, aquoſum, iners in vaſa lactea eructet.

Nec minimum momentum confert quies & motus. Uti enim medium in omnibus eſt optimum, ita quoque ſi juſto modo & tempore fiant, non levem in conſervanda ſanitate præſtant operam. Contra verò, ſi limites tranſcendant, in producendo hoc affectu ſuum ἐπιβάλλον μέρος apportant. Immoderata enim quies & vita ſedentaria humores incraſſant, poros ac vias ſubtiliores obſtruunt, totumque corpus heterogeneis replent ichoribus. Motus autem inordinatus,& poſt cibum ſtatim inſtitutus chylificationis opus impedit, chymumque crudum & ſemicoctũ in vaſa præcipitat, maſſamque ſanguineam impuram reddit, ut non raró loco mercedis ſcabie & catarrhis ornatos videas, qui in eo peccant.

Animi pathemata ſi excedant, ſanguinem ejuſdemque circulationem turbant, & non mediocrem huic malo fomitem ſubminiſtrant. Sic à vehementi corporis & animi commotione catarrhum ſuffocativum inductum narrat *Balthaſ. Timæus à Güldenklee l. 1. caſ. med. 19. p. 46.* Inprimis vero à terrore, ob coagulandi vim, quâ pollet, generari poſſe eundem credibile eſt.

Excreta & retenta denique huic malo manum porrigunt, ſi ea, quæ excerni debent, retineantur & vice verſa.

Tacemus ex claſſe rerum PRÆTERNATURALIUM affectus alios, qui ad excludendum hoc malum ovum concurrunt, inprimis tuſſim, aſthma, affectum hypochondriacum, ſcorbutum, ſcabiem retropulſam, arthritidem recedentem & alios.

CAPUT V.

Differentias recenſet.

ETſi affectus noſtri differentiæ ex ſuperioribus innotuere, paucis tamen ob methodum eas conſiderare lubet. Deſumimus verò illas vel à GENERE, unde alius eſt *propriè* ſic dictus & verus, qui à lymphâ derivatur, alius *impropriè* & abuſivè ſic appellatus, qui à maſſæ ſanguineæ dyſcraſiâ magis dependet, & ſuffocationis potius nomine venit, cum omnium catarrhorum cauſa ſit lympha. Similiter inter *mitiorem* & *graviorem*, prout magis vel minus ſuffocatio fores pulſat, differentia inſtitui poteſt.

Ratione SUBJECTI alius eſt per ἰδιοπάθειαν, ob vitium in ipſis tubulis, & domeſticam pulmonum præternaturalem diatheſin; alius per συμπάθειαν, quando cerebrum cum reliquis capitis glandulis & vaſis lymphaticis concurrit.

Ratione CAUSARUM tot ſunt differentiæ, quot ſuperius adduximus cauſas.

Ratione ACCIDENTIUM alius eſt *primarius*, qui nullo alio præcedente morbo ingruit, alius *ſecundarius*, qui ſubſequitur ſcabiem, arthritidem, variolas &c.

CAPUT VI.

Signa diagnoſtica & prognoſtica proponit.

CUm morbi non cogniti nulla ſit curatio, ideoque ſignorum

gnorum doctrinam non contemnemus, ſed quæ ad accuratiorem affectus hujus διάγνωσιν facere poſſunt, breviter apponemus.

SIGNA DIAGNOSTICA duplicis ſunt generis, vel enim imminentem vel præſentem indicant affectum.

IMMINENTIS ſigna eſſe poſſunt, ſi plures cauſæ recenſitæ præcedant, & varia alia ſymptomata, ut ſternutatio frequens, ſcreatus, ſputum continuum, deſtillationis ſalſæ in ore ſenſus, &c. quæ omnia ſeroſi humoris abundantiam notant.

PRÆSENTIS indicia manifeſta ſunt ægris ipſis & adſtantibus. Fit enim ſubitanea reſpirationis difficultas cum dolore pectoris gravativo, anxietate, ſtertore, vocis læſione & ſuffocationis metu, ſine ſenſus & motus jacturâ, imò interdum tuſſis obſervatur in principio, pulſus eſt modò celer, modò rarus & debilis. Hæc vero ſigna pathognomonica omnia ob ſanguinis circulationem pnevmonicam impeditam, pororum ſpiritalium intentatam obſtructionem, & pulmonum motum depravatum accidunt.

Quia verò nonnullæ affectiones, ut ſyncope & apoplexia cum catarrho ſuffocativo convenientiam quandam habent, de quo agit *Theoph. Bonetus in anatom. pract. l. 1. Sect. 17. obſerv. 11. in ſchol. p. 324.* eapropter ſignis diſtinctivis opus erit. Diſtinguitur ab *apoplexiâ* ſenſus & motus præſentiâ, nam in apoplexiâ graviſſimâ ſimili fermè modo reſpiratio cum ſtertore & ſpumante ore negotium faceſſit. A *ſyncope,* quod in illâ pulſus ſint obſcuri, facies cadaveroſa & reſpiratio planè ceſſet, cujus phænomeni rationem vid. apud *Sylv. l. 1. prax. c. 22. §. 5.* & alios. A *catalepſi*, quod totũ corpus marpeſiæ rupis ad inſtar decumbat & reſpiratio ſalva ſit. Ab *epilepſiâ* motibus convulſivis facilè di-

gno-

gnoſcitur. A *Suffocatione hyſterica* & *aſthmate*, quocum multum ipſi convenit, invadendi modo, interpolatione, periculo, & aliis circumſtantiis diſtinguitur.

Ratione CAUSARUM & SUBJECTI ſigna eruere ex hactenus dictis medico dogmatico non erit difficile.

SIGNA PROGNOSTICA triplicis ſunt generis: 1. Salutis & mortis. 2. Longitudinis & brevitatis. 3. Modi eventus.

SALUTEM & MORTEM ratione GENERIS in hoc affectu præſagimus cum *Cratone in conſil. med. à Scholz. editis conſ. 18. p. 56.* his verbis: Catarrhus ſuffocativus non minus periculoſus eſt quam apoplexia. Hæc vero quanto cum periculo conjuncta ſit, cum neminem lateat, non eſt, ut verba de ea faciam. Attamen cum reſpectu invaſionis, qua non unum eundemque ſemper ſervat gradum, prognoſis limitari ſoleat, propterea catarrho ſuffocativo quoque limitationem aliquam adſcribemus.

Sic minori cum periculo eſt, in quo reſpiratio magis ad naturalem inclinat ſtatum, & libera eſt. Contra ea majus periculum poſt ſe trahit, ſi illa fermè inhibeatur, & ſpuma ab aere attenuato & rarefacto lymphæ admixto ex pulmonibus juxta *Williſ. de morb. convulſ. c. 3. p. 23.* in fauces elata inſequatur, quæ utplurimum notat ultimum naturæ conatum, & mortis irrevocabilis argumentum eſt. Hinc *Pechlinus de vita ſub aquis cap. 7. p. 87.* putat ſi non mortis, tamen ſupremi viventium conatus ſignum eſſe, nam *Hipp. l. 2. aph. 43.* ait, è ſtrangulatis & diſſolutis nec dum mortuis ii non redeunt ad vitam, quibus ſpuma circa os fuerit, & *Cornel. Celſ. l. 2. cap. 20.* his utitur verbis: neque is ad vitam redit, qui ex ſuſpendio ſpumante ore detractus eſt, quod tamen non univerſaliter valet. Nam

notum

notum eſt, aliquos patibuli candidatos omnibus jam conclamatos largiori ſpiritus ſalis ammoniaci infuſione revocatos fuiſſe, quale exemplum legi poteſt apud *Pechl.c.l.*

Ratione SUBJECTI cum pars principalis, cujus maxima eſt neceſſitas, afficiatur, omnis catarrhus ſuffocativus periculoſus judicatur, nam per ſe catarrhi non ſunt lethales, quippe criticam mentientes evacuationem. Periculoſior verò qui à maſſâ ſanguineâ, adde & viſcera κυριώτατα, quam qui à lymphâ ſolùm oritur. Maximum autem periculum indicat, qui à polypo, aut ſimilibus concreſcentiis ortum trahit.

Ratione LONGITUDINIS & BREVITATIS ſeu temporis eventus, cum affectus hic acutorum æmuletur naturam, brevis eſt terminationis, nam ſæpiſſime inter paucas horas vitam cum morte commutant ægri. Maxima enim reſpirationis cum ſit utilitas, de quâ inprimis evolvi poteſt *Swammerdam de reſpir. c.3.p.183. & ſeqq.* fieri aliter non poteſt, quin hâc ceſſante vita ceſſet.

MODUS EVENTUS pro cauſarum & vehementiæ gradu eſt vel ad *ſalutem*, quando materia bronchiis inhærens eliminatur, circulatio ſanguinis promovetur, & reſpiratio facilior redditur; vel ad *mortem*, quando ad ejiciendam materiam reſpirationis foco incumbentem archeus inſufficiens eſt, adeoque ſpiritus fit præcluſio, quam ſubita excipit ſuffocatio.

CAPUT VII.

Methodum medendi ſecundum indicationes continet.

PRoximum nunc eſt, prælibatis iis, quæ ad affectus hujus theoriam ſpectant, nimirum naturâ, cauſis, differentiis

rentiis & ſignis, ut ad praxin ſeu curationem me conferam, quæ in ſcholis dogmaticorum juxta tritiſſimam MEDENDI METHODUM tribus ſuis abſolvitur indicationibus: Curatoriâ, præſervatoriâ & vitali.

CURATORIA omnem movet lapidem, ut citò, tutò & jucundè cauſam immediatam & conſequenter præſentem eliminet paroxyſmum, & ſuffocationem intentatam proſcribat.

PRÆSERVATORIA extra paroxyſmum locum habet, & cauſas antecedentes reſpicit, eaſque, ne in actum deducantur, radicitus extirpandas jubet.

VITALIS circa virium curam occupatur, quas partim per alimenta laudabilis ſucci conſervat integras, & ita naturæ in opere ſuo ſuppetias fert; partim per convenientia medicamenta in priſtinum reducit ſtatum.

Indicationibus his ſatisfit ſelectiori apparatu præſidiorum ex uberrimis iſtis fontibus, CHIRURGICO, PHARMACEUTICO & DIÆTETICO.

Cum verò ad mentem practicorum duplex requiratur curatio, una tempore paroxyſmi, altera poſt paroxyſmum, ideo illam, quæ paroxyſmum reſpicit, primò trademus, hanc, quæ extra paroxyſmum locum invenit, ſubjuncturi.

CAPUT VIII.

Curationem in paroxysmo adducit.

IN paroxyſmo valet hic illud, in tempore venire eſt omnium primum, cum nullis in morbis cunctatio, tum reſpectu medici, qui omnium horarum ſit homo, tum ægroti,

groti, magis noceat, quam in illis, qui cum vitæ periculo ſunt conjuncti. Quapropter non procraſtinanda eſt curatio, ſed medicus ad ægrum vocatus ſtatim adſit, &, quæ ex uſu ſunt, ordinet. Indicatio præcipua eſt, ſanguinis motum & circulationem eſſe promovendam, & ægrotum à præſenti ſuffocatione liberandum, quod ipſum fit, ſi materia pulmonibus inhærens revellatur, reſolvatur, diſſipetur & quocunque alio modo cauſa removeatur.

Quoad ordinem adminiſtrandi à REVELLENTIBUS, & quidem à clyſtere cum *Excellentiſſimo Etmüllero c. l. de ſpermate ceti* incipiendum ſtatuimus. Poteſt enim & hic controverſia, quæ in apoplexiâ moveri ſolet, in medium proferri, an clyſter, an venæſectio præmitti debeat. Deciſio hæc fit, ſi ſtatus morbi moram conficiendi concedat, clyſter commodè præmittitur. Sin minus, venæſectio adminiſtrari poteſt, ne æger, dum clyſter componitur, interea ſuffocetur. Non jam attendimus *Helmontii* futilia argumenta, qui cum aſſeclis clyſteres planè rejicit, ſecutus in hoc *Paracelſum*, qui *l. 2. de tartaro tr. 6. p. 422.* turpiſſimum appellat medicamentum.

Nam medicorum practicorum ſuffragio uſum habent non contemnendum, & naturâ præſide nihil turpe eſt æſtimandum, cum revellant, eluant, educant, non ſolum feces, ſed & flatus, unde ſequentia præſcribemus paradigmata.

℞. *rad. helen. alth. fœnicul.* ã. ℥ß.
herb. centaur. min. rut. chæref. marrub.
tuſſil. ã. mß. *ſem. aniſ. fœnic.* ã. ʒj.
agaric. in petiâ ligat. ʒij. *ſenn. Alexandr.* ʒvj.
prunor. dulc. ficuum ã. n. iv. Coq. in ſ. q. ▽. *ſimpl.*
℞. Colat. ℥vj. *ol. rut. aneth.* ã. ʒvj.
elect. diacarth. hier. c. agar. ã. ℥ß.

⊖. *gem-*

⊖. *gemm.* ʒj. *vitell. ovor.* nj. M. F. l. a. Clyſter
Applicetur tepidè.

℞. *decoct. comm. pro clyſt.* ℔j. *elect. diacarth.*
hier. Logad. ã. ℥ß. Ⓓ. *½iat.* ʒj. *vitell. ov.* nj. M.

Similes clyſterum formulas in hoc affectu in medium affert *Hoffmannus in M. M. c. x. p. 135.*

Poſt clyſteris applicationem, ſi remoretur, ſuppoſitorium ordinandum, vel ex illis quæ proſtant in officina vel hoc:

℞. *ſpec. hier. c. agar.* ʒj. *mell. anthoſ.* ʒvj.
eſſent. fell. taur. ℈j. M. F. l. a. ſuppoſitorium. Illitum *ol. diacolocynth. Querc.* D. ad chartam. S. Stulzäpfflein.

Deinde revulſionis gratia heroicum illud remedium ex fonte chirurgico VENÆSECTIO ſe ſiſtit. Hanc quamvis nonnulli cum *Helmontio pleura furens* §. *7. p. 318* & *tract. de febrib. c. 4.* §. *39. p. 734.* non admittant, accuratiores tamen naturæ miniſtri practici, ad illam tanquam ad ſacram anchoram confugiunt, neque facilè, niſi graviſſimum urgeat contraindicans, eandem intermittunt: depletis enim aliquantulum vaſis liberior ſanguini motus conciliatur. Hinc *Magnificus Præſes in diſſert. de Venæ ſect. c. 3.* in aſthmaticis carnoſis, *inquit*, ſi vitium eſt in ſanguine, qui circa cor ſtagnat, ut ſæpe fit, extemporaneum eſt remedium Venæſectio, quod etiam valet de catarrho ſuffocativo quandoque.

Quod vero non ſemper æquali excipiatur effectu id dependet à varietate cauſarum, uſum tamen habet in omni ferè catarrho ſuffocativo, à quacunque recenſitâ fiat causâ, cum ſanguinem imminuat in pulmonibus coacervatum, adeoque ſubſiſtentem reſpirationem liberiorem reddat. Vid. hanc in rem elegans locus apud *Malach. Truſton. de reſpirat. uſu primar. p. 64.*

Quam

Quantitas ex virium tolerantiâ, habitu corporis, temperamento, regione, morbi ideâ, aliarumque circumſtantiarum ratione menſuranda eſt. Hinc ſolet emitti ad ℥iij. ℥iv. imò pro plethoræ modulo largior convenit. Semper tamen videndum, ne quid nimis, in quo veteres & recentiores nonnulli peccant, qui non ad uncias, ſed libras nobiliſſimum illum vitæ theſaurum exhauriunt.

Locus in pede omnium convenientiſſimus, hoc ſiquidem modo alia quaſi via naturæ monſtratur, cum parte detractâ ad inferiora ſic invitetur ſanguis, & præſentior fiat revulſio.

Defectum Venæſectionis in timidis reſarcire ſolent CUCURBITULÆ tam SICCÆ, quam SCARIFICATÆ, variis partibus affixæ, quia ſimili modo ſanguinem revellunt, & eliminant. Singularem in modum eaſdem commendat *Harveus exerc. anatom. 3. de circulat. ſanguinis p. 233.* Hoc expertus ſum, *inquit*, à ſuffocationis aſthmaticæ ſummo diſcrimine cucurbitulis affixis, & multâ ſubitò gelidâ affuſâ aquâ liberatos fuiſſe non paucos.

Porro ad revellendum FRICTIONES & LIGATURÆ crurum & brachiorum inſtitui poſſunt, pectus quoque & dorſum leviter fricandum, ad meatus dilatandos, ut major & commodior fiat tranſpiratio.

Si maximum periculum inſtet, PHÆNIGMIS quandoque & VESICATORIIS opus eſſe, autor eſt claſſicus medicinæ ſcriptor *Dan. Sennertus l. 1. Med. pract. part. 2. cap. 34. p. 722.* Veſicatoria enim, juxta *Barthol. tract. de vaſ. lymph. in hom. inventis c. 4. p. 177.* ichorem exprimunt & provocant tenuem, quem vel lymphatica vicina ſuppeditant, vel ſi in locis excitentur, in quibus lymphatici rami non conſpiciuntur, partes ipſæ mittunt.

Revellentia excipiunt RESOLVENTIA & DISSIPANTIA, ut lympha & ſanguis ſtagnans, grumeſcens & in coagulum abiens reſolvatur, attenuetur & ad motum diſponatur.

Inter reſolventia *ſperma ceti*, quicquid contra illud ſcribat *Langius lib. 2. epiſt. 31.* non ſatis deprædicari poteſt, tum externè in lacte coagulato, ubi emplaſtrum de ſpermate ceti extollitur, tum internè variis in caſibus. In catarrho ſuffocativo & infantibus ad piſi unius & alterius magnitudinem in lacte materno diſſolutum, ſecundum experientiam *Nævii conſ. 309. apud Scholz. p. 883.* & adultis ad ℥j. cum vino calido, cereviſiâ vel aquâ hyſſopi inſtar omnium commendari ſolet. Laudes hujus legi merentur apud *Timæum l. 2. epiſt. 11. pag. 562.* item *Excellentiſſimum Etmüllerum c. ll. ∽u 🜍ris* aquâ fontanâ mixto nihil præſentius experti ſunt ſocer *Hoffmanni l. de vero uſu & fero abuſu medic. chimic. p. 135. Grüling. in florileg. chim. part. 17. c. 1. p. 376.* & *Jonſton. Syntagm. univerſ. med. pract. l. 3. t. 2. c. 8. de catarrh. p. 758.* quia acida non ſolum ſanguinem reſolutum coagulant, ſed & coagulatum reſolvunt. Quo referri quoque poſſunt illa evporiſta & polychreſta vulgò nota, ut *Gummi ammoniacum* in aquâ pectorali, hyſſopi, veronicæ ſolutum, & in vino Rhenano exhibitum, lapides item cancrorum cum aceto propinati, qui egregiè reſolvunt ſanguinem grumeſcentem & coagulatum, adeoque in lipothymiis, pleuritide, caſu ab alto, hæmoptyſi (cum adſtringentibus) frequentiſſimi ſunt uſus. Loco horum ſequentia ordinari poſſunt:

℞. *ſperm. cet.* ℥j. *flor.* 🜍. *myrrhat.* ʒß.
lap. ♋. *ppt.* ♁. *diaphoret.* a. ℈j.
ol. aniſ. fœnicul. ã. gtt. ij. M. F. l. a. pulv.
S. Bruſtpůlverlein auff 6. mahl.

℞. *ſpec.*

℞. *ſpec. diair. Salom.* ʒj. *ſperm. cet.* ʒß.
♄. *diaphoret. cinnab. nat.* a. ℈j.
balſam. 🜍. *aniſ.* gtt. iij. M. S. ut ſupra.
℞. ▽. *hyſſop. chærefol. catarrh. Francof.* ã. ℥j.
aſthmat. Rudolph. ʒvj. *elix. pect. D. D. Præſ.* ʒj.
oxymel. ſquillit. ſirup. hyſſ. ã. ℥ß. M. F. l. a. potio D. in fictili. S. Bruſttrāncklein.
℞. *eſſent. myrrh. balſam. ſuccin.* a. ʒß.
elix. pector. ʒij. ⁓. ⊖ *✱ci aniſ.* ℈ß.
M. D. in vitro S. Bruſt-Mixtur.

Chirurgia infuſoria, à *D. D. Majores* & Anglis experimentorum cultoribus feliciſſimis, primitus in lucem producta, quando ſanguinis circa præcordia periculoſa eſt ſtagnatio, ab *Etmüllero diſſert. de chirurg. infuſoria c. 3. concluſ. 3.* tanquam præſtantiſſimum remedium ſummis laudibus extollitur, ſi medicamenta infundantur volatilia, & quæ acidum corrigant, & ſanguinem celeriter diſſolvant, quem in finem inprimis ſperma ceti convenienti menſtruo diſſolutum & venæ infuſum ſalutarem promittere effectum *c. l. ſcribit*, ejuſque vim in diſſolvendo ſanguine quâcunque ex cauſâ eſſe mirandam. Cum verò adhucdum ſufficientia experimenta deſiderentur, quæ id reapſe confirment, ſuffecerit tantiſper theoreticè hæc commendare, ſemper tamen eò reſpiciendum, ne fiat cum damno ægrotantium.

Motus ſanguinis & ſeri ſubſiſtentis conciliatur ſudoriferis ex *M. S.* R*â bezoard. Magnif. D. D. Præſ. Ludovici, Mich. Rolf.* ♄. *diaphoretico*, quod ſimul reſolvit, & volatilibus, quæ ſubtilitate ſuâ & λεπτομερείᾳ torpidos & quieſcentes humores magis agiles & vividos reddunt, ut ⁓ ⊖ *✱ci urinoſus volatilis, duplicis generis, ſuccinatus*, qui addito oleo ſuccini ſtatim fieri poteſt, *CC.*, ☐*æ, ebor. fulig. caſtor.* &c. Inprimis con-

 veni-

veniunt volatilia, ubi vel regurgitatio adeſt, ac petechiæ & ſimilia recedunt, quia excrementa heterogenea ad corporis peripheriam rurſus expellunt, vel à ſpirituum in muſculos reſpirationi dicatos denegato influxu affectus inductus eſt. Hoc in caſu cum ſanguinis vigor ſimul dejectus ſit, præter volatilia nervina ſimul ſpirituoſa balſamica jungenda, ut ∼ *lil. conv. aqua apoplectica, Anhaltina, carfunculi aurea* &c.

℞. ♁ *diaphor.* ℈j. 🜍 *nat. Ungar.* ☉*ris* gr. viij.
🜔 *volat. C. C.* gr. vj. M. D. ad chart. S. Schwitzpulver.

℞. R*æ bez.* ʒi. *elix. pector.* ʒß. ∼ 🜔 ✱*ci* ℈ß. M. D. in vitro. S. Mixtur auf etliche mahl.

Denique ad removendam cauſam VOMITORIA ob præſentaneam opem, quam ſæpe attulerunt, à plurimis practicis, ut *Hartmann. prax. chimiatr. c. 2. l. 1. p. 3. Jonſton. Syntagm. med. pract. p. 757. Heinr. Petræo diſſert. Harmon. 9. p. 290. Wolfg. Höfer. medicat. familiar. p. 222. Bierling. adverſ. curioſ. centur. 1. caſ. 68. p. 139. & caſ. 83. p. 219.* &c. multis ornantur laudibus. Utut verò laudanda omninò ſint, quia tamen metus ſuffocationis eſt, non univerſaliter ſeu indeterminatè, niſi medicus famam perdere velit, in uſum trahi debent, ſed illo magis caſu, quando malum vel ob errores diætæ vel cruditates humoresque viſcidos in plicis ventriculi hærentes ortum eſt, uti ante aliquot annos *Magnificus Præſes*, quod aliquando ab ipſo audivi, ſtudioſum à prævià repletione catarrho ſuffocativo laborantem curavit. Sic aſthma præcordiale, tum in infantibus ob ἀδδηφαγίαν, teſte *Primeroſ. de morb. infant. p. 73.* tum in adultis, hypochondriacis præſertim, ſæpe in inſtanti unico emetico feliciter tollitur. Diſſvadenda autem veniunt præcipuê in obeſis, & ubi extra ſphæram primarum viarum ſine communione ventriculi latitat materia, cum

vio-

violentius paulò operentur & pulmones in vomitu anguſtentur. Omnibus inter hæc vomitoriis palmam præripiunt ♀iata, ut *crocus metallorum. oxyſaccharum emeticum* à *Ludovico* in *pharmaciâ* correctum, ♀*rus emeticus* ad ductum *Celeberrimi D. D. Præſidis* & *Ludovici* paratus, qui cum *extracto aloes* in pilulas, cum *aquâ acaciæ* vel vino levi infuſione vel ebullitione in infuſum, cum *conſervâ* in bolum, cum *oxymelite ſquillitico* in ſirupum formari poteſt. Doſis in infantibus eſt ad tertiam vel quartam partem grani, in adultis ad ii. iij. grana, nam ſemper videndum, quid ægrotantis humeri valeant, quid ferre recuſent.

SUFFITUS in catarrho ſuffocativo laudat *Hartm. pr. chimiatr. p. 93. Grüling. in pr. p. 125. Sennert. l. 1. prax. pag. 721.*

Inter TOPICA etiam referri merentur bregmati pro revulſione adplicanda, v. g. ſuccinum album ppt. cum ſ. q. fermenti ſubactum, oleum ſuccini cum gummi elemi roboratum & alia. Quin ipſas injectiones & GARGARISMATA ex decoctis pectoralibus & emollientibus non raró cum ſucceſſu adhibuit *Magnificus D. D. Præſes*, pro expectoratione juvandâ.

CAPUT IX.

Curationem extra paroxyſmum aggreditur.

EXtra paroxyſmum omnibus induſtriæ nervis eò allaborandum, ut mali radix extirpetur. Hîc ex FONTE CHIRURGICO VENÆSECTIO iterum ſe ſiſtit, quæ teſte *Galeno l. de Venæſect. adv. Eraſiſtr. c. 1. & 7.* validum & magnum eſt auxilium, & nulli efficaciſſimorum inferius.

 Non

Non promiſcuè verò illam laudamus, ſed in plethoricis tantum, in his enim, in quo totus medicorum cohors conſentit, ſummè proficua eſt. Abeſſe verò jubemus, ſi malum à ſeroſâ colluvie ſanguiniſque craſſitie aliave causâ foveatur. Monenda circa ejus adminiſtrationem, ne crambem bis coctam apponamus, jam ſicco præteribo pede.

Venæſectionis loco, quando ad illum per ætatem & alias ob circumſtantias devenire non conſultum, CUCURBITULÆ SCARIFICATÆ ſcapulis, dorſo, brachiis & cruribus applicatæ non exiguam vim deplendi ſanguinem obtinent.

VESICATORIA ex cantharidibus vel Hiſpanicis vel noſtratibus recentibus, ſi haberi poſſunt, nuchæ vel parti cervicis poſticæ cum emplaſtro aliquo, ut veſicatorio Horſtii, applicatæ, nobiliſſimum habent uſum in omnibus catarrhis, & ut fluxus diutius duret, in uſu *Magnifico Præſidi* eſt *emplaſtrum veſicatorium Horſtii* vel particulam ſaltem cantharidum cum *emplaſtro de ſpermate ranarum* miſcere, quâ ratione pro indicantis urgentiâ ad unam vel alteram hebdomadem ulcus interdum apertum ſervat. Vid. *de facult. med. l. 1. ſect. 2. c. 6. p. 60.*

FONTICULI in brachio vel crure in interſtitio muſculorum cauterio vel actuali vel potentiali excitati, quicquid etiam oblatrent illorum antagoniſtæ, *Martianus*, *Helmontius*, *Primeroſius* & alii, expectationi noſtræ quoque ſatisfacient, & licet parum quotidiè tantum eliminent, non exiguum tamen practici inde ſentiunt emolumentum.

SETACEUM, ceu duplex fonticulus, ingruente catarrho ſuffocativo, quia moram in operatione ſuâ poſtulat, parum opis affert, in actu autem προφυλάξεως, ſi reli-

qua incaſſum adhibita fuerint, filo ſerico per cervicem traducto ad humores noxios evacuandos applicari poterit. Valet enim hîc illud *Coi 1. aph. 6.* ad extremos morbos extrema exquiſita remedia optima. Legi hanc in rem meretur *diſſertatio de ſetaceis D.D. Præſidis.*

Ex PHARMACEUTICO FONTE, qui magnam ſuppeditat medicamentorum congeriem, exordium facimus à LENIENTIBUS, quæ ab effectu à veteribus benedicta cognominata ſunt, & primas vias ſine moleſtiâ expediunt. Talia eſſe poſſunt *aloetica, elix. propriet.* MP. *aloetic. D.D. Præſidis, Glaſſianarum, Francofurtenſium*, MP. 🜿*ear. Quercet. Schröd.* infuſa laxativa polychreſta & evporiſta &c.

PRÆPARANTIA ſeu digerentia ſuccedunt, quæ alterando vitioſas humorum qualitates illos apparant, & eductioni aptant. Non promiſcuê verò adhibenda ſunt, ſed modò quæ acidos, fixos vel ponticos humores abſorbent, viſcidos incidunt & quieti atque fixitati contraria ſunt, modò quæ nimis fluxiles & ſalſos concentrant, & in ordinem redigunt. Hinc antiſcorbutica ⊖e aromatico vel urinoſo pollentia, hepatica, ſplenetica, martialia conducere queunt.

℞. *rad. S. aper. ſarſaparill. chin. cichor.* ã. ʒiß.
herb. agrimon. marrub. cochlear. ã. mj. *thee* ℥ij.
ſummit. fumar. mß. *fl. hepat. nob. anth.* a. pj.
cort. tamariſc. fraxin. lign. ſaſſafr. citr. a. ʒj.
oc. ♋ ʒiß. *coſt. veri* ℈ij. Conciſ. contuſ. g.m. D. ad chart. S. Species zum Digerierwein.

℞. Ræ ♂ *cydon.* ʒij. *arcan.* 🜿*ri* ʒj. *liquor.* ♂ ℈ß. M. D. in vitr. S. Digeſtiv-Mixtur.

℞. *rad. ar. ppt. lap.* ♋ *cinnab. nativ.* a. ʒß.
croc. ♂ 🜍*mt. ſuccin. alb. ppt.* ã. ℈j.
cryſtall. 🜿 ℈ß. 🝆 *aniſ.* gtt. j. M. S. Digeſtiv-Pulver.

Ut

Ut verò laudata hæc medicamenta aliaque circulo humorum ſeroſorum reſtituendo inſerviunt: ita deplendis iisdem & ex œconomiâ corporis eliminandis debentur PURGANTIA, quæ ἐρεθισμῷ ſuo ſalino-ſulphureo glandulas inteſtinorum eliquant, ductumque pancreaticum ſeroſum ad excretionem largiorem cient, ipſamque bilem educunt, adeoque reliquas corporis partes ſartas tectas ſervant à diluvio microcoſmico. Hunc in finem, pro virium & aliarum circumſtantiarum modulo, vel unâ doſi, ſimultaneoque actu purgatio inſtitui poteſt, vel partitis vicibus per ἐπίκρασιν humores ſeroſi ejici. Cumque præſervationis gratiâ hæc ordinentur, illud Hippocraticum monitum *6. aph. 47.* attendi poteſt: Quibus Venæſectio aut purgatio prodeſt, his vere, hinc & autumno, ſecanda vena aut purgatio inſtituenda.

℞. *gialap. nigr. reſinoſ.* ℈j. *reſin. ſcammon.* gr. iv.
♁*diaph.* gr. iij. *ol. ſuccin.* gtt j. M. F. l.a. pulv. D. ad chart. S. Purgierpülverlein.

℞. *conſerv. flor. perſic.* ʒj. *pulv. laxat. veget.* ℈j.
cryſtall. ♀ gr. vj. *ſirup. roſ. ſolut.* q. ſ. M. F. l. a. Bolus. D. ad chart. S. Purgierbiſſen.

℞. *rad. ſcorzon. fol. ſenn. ſ. ſ.* a. ℥ß.
rhabarb. Alexand. ʒij. *mechoac. alb.*
agar. trochiſc. ā. ʒß. *flor. 4. cord.* ā. p. j.
ſumm. centaur. min. mß. *cinam.* ℈j. *cryſt.* ♀*ri* ʒj. M.
Conc. cont. D. in ſind. rubr. S. Species zum Laxierwein.

℞. *extract. agar. reſin. gialap.* ā. ℈ß. *ol. fœnic.* gtt j.
elix. propr. antiſcorb. q. ſ. M. F. l. a. pilulæ No. XII.
S. Purgier Pillen.

De his pilulis octo ſub lecti ingreſſum ſumi poſſunt, reliquæ verò pro majori vel minori deglutitarum efficaciâ matutino tempore, vel omnes, vel 3. 4. &c. vel planè intermitti, factâ ſufficienti operatione. Cly-

Clyſteres etiam ſi alvus juſto tardior ſit, ut ſui moneatur officii, ex ſuperioribus huc trahi poſſunt.

SUDORIFERA, cum morborum à ſeroſâ colluvie oriundorum, disſipando ac per poros cutis viſcidum humorem difflando, unicum ſint remedium, & στάσιν ac grumeſcentiam ſanguinis, acidoſq; auſteros & fixantes humores abſorbendo & præcipitando egregiè tollant, adeoq; maſſam ſanguineam in motū cieant, commodè adhiberi poſſe nulli dubitamus.

℞. *C. C. philoſ. ♁ ♂lis cach.* ♁ ♁ii a. ℈ß.
🜔 *volat. ſuccin.* gr. iv. *laud. op.* gr. j. M. F. pulv.
S. Schwitzpülverlein uf 2mohl.

℞. *miſt. ſimpl.* ℞æ *bez.* a. ʒj. *eſſent. anod.* ℈ß. M.
S. Schwitz-mixtur.

Ad imminuendam laticis abundantiam DIURETICA quoque excludenda non ſunt. Hæc enim ob abſtergendi, aperiendi, reſolvendi & fundendi virtutem humores ſeroſos, ſuperfluos & corpori alendo inutiles ad renes & vias urinarias amandant. Talia eſſe poſſunt omnia ex ſuccino parata, ℞æ ♁ii, *clyſſus ♁ii ♀ſatus & 🜍ratus, ∼ aperitivus Penoti, balſamum 🜍ſuccinatum, lap.* ♋, *♀rus ⊕latus* &c.

℞. *eſſent. ſuccin.* ℞æ *ſilic. Glauber.* a. ʒj. M.
S. Harntreibende Mixtur.

℞. ℞æ *aperit. Mœbii* ʒiij. D. in vitro. S. Eröffnende tinctur.

Evacuantia univerſalia ſequuntur PARTICULARIA per os & nares, ad inhibendum lymphæ affluxum ad pulmones. Faciunt huc ERRHINA & STERNUTATORIA, quæ acri & ſalinâ qualitate magis vel minus expansâ delicatam & maximè ſenſilem membranam narium titillant & irritant, unaque pro majori vel minori ſtimulo ſerum ſpiſſius ſeu pituitam ſuperfluam & ſtagnantem atque tar-

 dan-

dantem liquant & educunt, vel ſimpliciter, vel cum ſternutatione. Gradu enim inter ſe tantum differunt errhina & ſternutatoria, cum errhina majori doſi fiant ptarmica, & vice verſâ. Laudatur verò inprimis ▽ *majoranæ*, de qua Vid. *Sim. Paul. in quadripart. botan. p. 381.* ſi è volâ manus attrahatur, & os aquâ vel vino repleatur, ne humor diſtillans in fauces acredine ſuâ ſit moleſtus, it. *ſpec. diamajor. diatab. Mynſ. pulv. ſternutat. Rulandi* &c.

℞. ▽ *major.* ℥ß. ⊖*li alb. elater.* a. gr. ij. M.

℞. *pulv. flor. lil. convall.* ℈j. *caſtor. ppt. helleber. alb.* ã. gr. ij. M.

MASTICATORIA etiam ad ſeri motum & exitum promovendum ex *rad. pyrethri, ligno ſancto, maſtiche granulatâ, cubebis, caryophyllis* in uſum trahi poſſunt.

Relictis evacuantibus ad ALTERANTIA & CONFORTANTIA nos convertimus, ut partibus de tono dejectis ſuus reſtituatur vigor, intemperies & meatuum infarctus ob lympham ſtagnantem corrigatur, & ſero ac ſanguini legitimus reſtituatur motus, quo nomine ſequentia ſeligimus:

℞. M℞. *de ſucc. Crat.* ʒß. *extract. ladan.* ℈j.
♁ *diaph. cinnab. nativ.* ã. ℈ß. ☿ *diaph.* gr. iij.
extract. op. ambr. gr. ij. *eſſent. ſuccin.* q. ſ. M. F. l. a. pilul. S. Flußpillen.

℞. *pulv. abſorb. D. D. Præſ.* ʒj. ♁ ♂*lis cachect.* ℈ß.
fragment. lap. 5. pretioſ. ã. gr. iv. M. F. pulvis. S. Stärckpulver.

℞. *eſſent. catarrh.* ~ ⊖*li cephal.* ã. ʒij. M. D. in vitro. S. Fluß-eſſentz.

℞. ℞*æ corall. c.* ~ *lignor.* ʒiij. D. in vitr. S. Stärcktinctur.

℞. *eſſent. ſuccin.* ʒij. ~*us* ⊖*is* ✻*ci* ʒß.
oo major. ſuccin. aniſ. ã. gtt. j. M. D. in vitr. S. Flußmixtur.

Referri huc poſſunt viſceribus aliis quoque debita, ut

ut *ebur ſ.△.crocus ♂tis aperitivus, Ræ ♂les, cydoniata, pomata, ♀iſata Ludovici in tract. de volat. ſal. ♀ri deſcripta*, &c. Abſorbent enim humores acidos, auſteros, & ita multis indicationibus ſatisfaciunt. *Species it. diambræ diamoſch. d.* aliaque ex propriis loculis petenda, quorſum & cucuphæ ſpectant, & ſupra dictis addendus ~ *aſthmaticus.*

Nec thermas negligendas eſſe arbitratur *Crato c. l. p. 59.* calorem enim noſtrum fovent & exſiccant. De utendi modo Vid. *Jul. Cæſ. Claud. de ingr. ad infirm. p. 374. & ſeqq.* Artificiales ex croco ♂ calcinato exhibet *Lang. in diſp. de therm. & acidul.*

Quoniam verò nec chirurgica præſidia ſola totum negotium expediunt, nec pharmacia firmum auxilium ſpondet, propterea conveniens DIÆTA, quæ ſæpè præſtat quicquid ferrum & medicamenta non valent, jungenda eſt.

In VITALI ſuademus AEREM purum, temperatum & liberrimum; contra ea pluvioſus, immundus, denſus, ſuffocans eique perſimilis, qui cellis & domibus quibuſdam eſt incluſus, minimè admittendus.

In NATURALI CIBI ſint εὔχυμοι & εὔπεπτοι. Vitandi crudi, viſcidi, flatulenti & fumo indurati. Potus ſit cereviſia probè defecata, nec nimis recens, feculenta, nec vetuſtior, aceſcens, nec frigida ἀπνευστὶ καὶ ἀμυστὶ hauſta. Vini quoque moderatus uſus non nocebit.

Quoad ANIMALEM, in SOMNO & VIGILIIS, item QUIETE & MOTU mediocritatis leges obſervare conveniens eſt; ANIMI verò pathemata rationis freno moderari. EXCRETIONES ordinariæ inprimis ſudores & individuis certis conſuetæ, ut fluxus hæmorrhoidum, omnes promoveantur, nec naturalem excedant modum. VENUS moderata commoda eſt, immoderata affectum accerſere facilè poteſt.

SOLI DEO GLORIA.

Clariſſime Domine Doctorande,

FErtur Philoſophorum Princeps *Plato* in Auditoribus ſuis deſideraſſe Geometriæ ſtudium, unde lemma natum: οὐδεὶς ἀγεωμέτρητος εἰσίτω, quod & *Copernicus* ſuperioris ſeculi celeberrimus Mathematicus libri ſui de *revolutionibus orbium cœleſtium* limiti præfixit.

Non dicam, quæ in genere à futuro Philiatro poſtulari poſſint vel debeant, ſtudium linguarum, Philoſophiæ, cumprimis naturalis, aliaque, ea quippe communia ſunt; vel quæ à *divino Sene l. de lege* celebrantur: *Natura, doctrina, locus ſtudiis aptus, inſtitutio à puero, induſtria atque tempus*; ſaltim quæ à meis requiram, ediſſeram.

Duo hæc ſunt: CANDOR &

GRATITUDO, virtutes tum alios decentes, tum eximiè medicinæ conſecraneos, raræ admodum, ſummè tamen commendandæ.

Multum refert, an candidum medicorum filius nanciſcatur Doctorem, qui ſincerè tradat artis præcepta, qui experimenta vera oſtendat, viamque monſtret genuinam, quâ periculum non leve eſt incedere errantem.

Enimverò τὰ ἱερὰ ἐόντα πρήγματα ἱεροῖσιν ἀνθρώποισι δείκνυται. *Res ſacræ ſacris hominibus communicantur.* Sacra ſunt arcana medicorum ſaluti hominum debita, hinc & lucri & famæ pararia. Cur non igitur meritò candor deſiderandus ſit in audiente & diſcente, ut ſacrum ſe probet, & dignum his arcanis?

Sacra ſunt præſidia à Deo Opt. Maximo ad ſolatium humani generis deſtinata, unde æſtimanda & ſacrâ mente excipienda, devotè tractanda & honorificè, ut finem, quem intendunt, aſſequantur feliciter, nec gladius in manu furioſi evadant.

Cumque imbuantur animi arte tam divinâ, tamq; expetendâ, & ſi quæ alia, cultores ſuos beante, quis non gratitudinem expetat à diſcentibus? Quis non invitetur ad profeſſionem liberaliorem arcanorum, ſi gratum & ſincerum pectus offendat? Imò quis non intimè amet candidos & gratos animos, in quibus effigiem doctrinæ velut in ſpeculo intueri datur, & quorum honor docentem honorat?

Con-

Contra ea qui abalienatam gerunt mentem, & fraudulenter aucupati ſcientiam, hinc parum grati in Doctores ſuos deprehenduntur, nec laudem merentur, nec ſucceſſum æquè proſperum in rebus gerendis ſentiunt.

Te verò felicem prædico, CLARISSIME DOCTORANDE, qui paterna monita cordi habuiſti, qui moribus inculpatis ſedulò pependiſti ab ore tum meo, tum aliorum artis procerum, nec fucum ſed candorem oſtendiſti hactenus, gratoque animo noſtrum amorem abundè es promeritus.

Germanæ hæ virtutes in Te laudandæ, imò tantò magis laudanda eruditio, quò magis illis ſtipata in Te refulget. Macte his dotibus, ul-

timum

timum jam ſubito ſpecimen prius, quàm digniſſimi hinc tribuantur à nobis honores Doctorales ſummi.

Felices eo nomine parentes gaudent, lætatur patria, & novas corollas nectit, nova ſpondet ornamenta, ut omnibus numeris beatus eruditionis ſingularis, candoris verò ſimul & gratitudinis præmiis quàm diutiſſimè per Dei gratiam fruaris, avitumque Aſcaniæ genti probes ſplendorem. Dab. è muséo Jenæ, 1681. d. 18. Januar.

Georg. Wolffg. Wedelius, D.

AUGUSTINUS HENRICUS FASCHIUS, D.

ANATOMIÆ, CHIRURGIÆ ET BOTANICES PROFESSOR PUBLICUS, ARCHIATER DUCALIS SAXONICUS, H.T. COLLEGII SUI DECANUS,

Salutem & felicia quæque precatur

LECTORI BENEVOLO!

NOn infima ſunt encomia, pulmonibus data, quibus *flabellum cordis* dicuntur & *ventilabrum*; quô vigente, cordis viget actio; quô turbatô aut impeditô, cordis actiones vel turbantur, vel plane ſupprimuntur. Neceſſarii quàm maximè ſunt pulmones, penes cor locati, quorum & cordis ipſius motus pari paſſu cum vitâ ambulare ſcribit *Galenus lib. 6. d. loc. affect. cap. 5.* πεπίστευται γὰρ, *inquiens,* ἀχώριστον εἶναι τοῦ ἀναπνεῖν τὸ ζῆν, τοῦ δὲ ζῆν τὸ ἀναπνεῖν. ὥς τε καὶ τὸν ζῶντα πάντως ἀναπνεῖν, καὶ τὸν ἀναπνέοντα πάντως ζῆν. Et juxta *interpretes, ſpirationem in vitâ & vitam à ſpiratione non poſſe ſeparari, adeoq; ut viventem non reſpirare, & ſpirantem non vivere ſit impoſſibile.* Tanta nempe utriusque organi eſt neceſſitas & affinitas, ut neutrum ſine alterius vigore commodè ſubſiſtere valeat; imò reſpiratione præclusâ hominem ſuffocari planè, vel ſoli ſuſpenſi probabunt. Adeò neceſſarius itaque horum nobiliorum viſcerum motus eſt reciprocus, quo ſeſe ad actiones ſuas mutuò obeundas intendunt, juvantque. Cor quidem ſyſtole & diaſtole motum exercet, ſanguinisque molem modò excipit, modò propellit, quem pulmonum expanſio & dilatatio juvat; concidentia verò aut conſtrictio per venam pulmonalem in ſiniſtrum cordis thalamum cogit. Promoventur hi duo actus beneficio reſpirationis, quâ aër ſtans ab extra ante fores in pulmonum veſiculas trahitur, quas expandit undique & pectoris cavitati coextendit; vel coarctato rurſus thorace & fibris diaphragmatis relaxatis, concidentibus pulmonum veſiculis cavernoſis, jam admiſſus aër

iterum redditur, expellitur, exſpiratur. Et talis per pulmones reciprocus aëris motus ad vitam ejuſque munia continuanda adeò neceſſarius eſt, ut eo ne pauciſſimis horæ minutis absque præſentiſſimo vitæ periculo abſtinere verè queamus. Reſpiratione enim circularis ſanguinis per pulmones atque adeò per univerſum corpus, motus promovetur; quo inhibito ſanguis circa præcordia concreſcere incipit, cordis motus ſuffocatur, animalque à muniis vitalibus deſiſtere incipit, & tandem planè ceſſat. Quemadmodum verò flammula vitæ noſtræ ſine reſpiratione facilè extinguitur, niſi ventilabri beneficio continuò excitetur; ſic nec, læſâ hâc, pulmones reſiſtere valebunt intricatis ſatis moleſtiis, ſuffocationem cordi minitantibus. Sunt quidem pulmones pnevmaticum circulationi ſanguinis ſimul inſerviens organum, quod unà cum ipso corde eandem promovere potens eſt, ſimulque eundem ventilare & à vaporibus fumidis aut liberare, aut humidum pulmonibus afflare aërem; attamen ſuos etiam cum ipſo corde pati coguntur manes, præcipuè quando lymphæ nimia copia exitum, quem quidem quærit, non invenit; ſed vel frigore, aut alio p. n. modo retenta, reſpirationis motum turbat, circulandum ſanguinem incraſſat, ut circa præcordia incipiat ſtagnare, animam quaſi includere, ſuffocationemque inducere, quæ hodiè CATARRHI SUFFOCATIVI nomine venit. Credebantur quidem olim catarrhi, nutriri ab adſcendentibus ex hypochondriis vaporibus, ſub *capite*, tanquam tecto aut alembico concentratis, & pluviæ in modum delabi modò ad nares, modò fauces, modò per tracheam in ipſos pulmones. Qui volet, credat hoc cum Veteribus; Nihilo tamen minùs *cerebrum* hîc notare, non ineptum cenſemus, utpote quod frigiditate & humiditate ſuâ lymphæ generandæ & in diſpoſitis augendæ favet, & ut glandula maxima, cum ſibi vicinis glandulis palati, buccarum, ſublingualium, tonſillarum, parotidum, jugularium, ſimulque cum naribus, cum ductibus ſalivalibus & vaſis

lym-

lymphaticis maximum habet commercium & conſenſum; undè μητρόπολις τῆς ψυχρᾶς & fons pituitæ, & conſequenter catarrhorum non immeritò, nec inſulsè à venerandâ Antiquitate cerebrum dictum eſt. Et certè in *Coryzâ* è tubulatis proceſſuum mammillarium inſertionibus per os cribroſum lympha excernitur, mediante meatu utrinque ſatis patulo paulò ſupra infundibulum ortum trahente, in proceſſuum dictorum tubulata corpuſcula deſinente & ad corpora uſque narium ſpongioſa tendente. Fiunt ſic nares cerebri emunctorium, quo excrementa ſeroſa, mucoſa; ſanies item & alia evacuantur, maximo cum capitis levamine. Neque cerebrum in catarrhorum reliquorum productione culpâ vacare omni, credendum eſt; ſicuti nec illud, quod hoc materiam omnibus promiſcuè catarrhis ſolum ſuppeditet. Aliæ quoque partes colligunt, aliæ ſimul mandant. Lympha quidem, ſalutaris ille latex, per omnes corporis partes cum ſanguine ducitur; quæ ſequeſtrata per vaſa lymphatica (quorum & ſimul glandularum penes circulos non exigua in pulmonibus datur copia,) reduci partim debet, & maſſæ iterum miſceri, partim à glandulis abſorberi & evacuari. Aſt, hujus invertitur curſus naturalis ſæpiſſimè & retrogradus excernendæ lymphæ obſervatur motus, quo à peripheriâ ad centrum cogitur, quantitate, qualitate motuque ſuo p. n. cordi inſidias parans, vix evitandas. Circa præcordia enim in pulmonibus ſtagnare incipit ſanguis, & feriari circulationem demonſtrant ſymptomata graviſſima, difficilis reſpiratio, anxietas in præcordiis, ſuffocatio inſtans, συντόμως ἀπολλὺς *3. aph. 12.* quòd inter vitam & mortem vix horula intercedat, & alia. Dependere verò hunc laticis motum p. n. & turbatam imminutamque circulationem, partim â craſſitie & viſciditate, quam cum ipſo chylo attraxit; partim à concretione, quæ ab externis injuriis; partim à regurgitatione; abundè jam demonſtrare nolumus, licet poſſemus. Materiam enim hanc de CATARRHO SUF-

VOCATIVO fuſius tractandam egregio conatu ſuſcepit, quam diſputatione ſolemni exponet, Clariſſimus

DN. GEORGIUS FRIDERICUS ÆPLINIUS,

Medicinæ Doctorandus digniſſimus. Ut verò ſolemnia, more nunc adoleſcente, obſervemus, nactus eſt Candidatus noſter patriam *Serveſtam*, urbem Anhaltini Principatus præcipuam, d. XXVII. *Junii, anni M DC LVII.* Patrem habet Virum Nobiliſſimum atque Conſultiſſimum DN. JACOBUM ÆPLINIUM, Illuſtris ibidem Regiminis Advocatum Ordinarium; Matrem verò ANNAM HAPPACHINAM, Matronam virtutibus, ſexum hunc ornantibus, ſatis conſpicuam, Viri Ampliſſimi, DN. JOHANNIS HAPPACHII, Civitatis Deſſavienſis Camerarii, νῦν ἐν οὐρανῷ, filiam. Avus Paternus Ipſi fuit vir integerrimus, DN. SEVERINUS EUSTACHIUS ÆPLINIUS, p.m. laudatæ civitatis Civis primarius. Proavus verò vir Nobiliſſimus atque Ampliſſimus DN. GEORGIUS ÆPLINIUS, Philoſ. & Med. Doctor Experientisſimus, Illuſtris Sereniſſimorum Principum Anhaltinorum Gymnaſii, quod Serveſtæ eſt, Prof. Publ. & laudatæ civitatis Phyſicus meritiſſimus. Quemadmodum verò parentum cura, liberis rectam civilis & æternæ felicitatis ſemitam ſedulò monſtrare: ita Parentibus Candidati noſtri dilectiſſimis nihil fuit antiquius, quàm ut pietati, virtutibus atque literis aſſveſceret. Hinc à primis ſtatim annis Præceptoribus Scholæ trivialis patriæ ipſum commisêre, quorum fideliſſimam informationem grato nunc agnoſcit & recolit animo. Præ reliquis verò memorat induſtriam B. DN. ANDREÆ MARCMANNI, laudatæ Scholæ Rectoris clariſſimi, qui dexterrimè informando & publicè & privatim nullam laboris partem intermiſit. Jactis proindè humaniorum literarum fundamentis, prælaudatum ibidem Gymnaſium ipſum recepit, receptum artibus liberalibus fideliter imbuit, imbutum ſic denique, Anno O.R.M DC LXXVI, Menſe Auguſto cum voto omnigenæ felicitatis dimiſit, ut arti

Medi-

Medicæ, cujus addiſcendæ deſiderio maximè flagrabat, in Academiis vacaret. Elegit verò Noſter celeberrimam Salanam, quam etiam feliciſſimo auſpicio ingreſſus eſt. Ne verò illotis, uti dicitur, manibus tractaret artem noſtram pæoniam, priùs adiit Clarisſimum DN. M. SAMUELEM RODIGAST, t. t. Facultatis Philoſophicæ Adjunctum; nunc Gymnaſii Berolinenſis Conrectorem, philoſophiam naturalem privatos inter parietes docentem, examinantem & ſub diſputationis incudem revocantem. Deinceps Nobiliſſ. & Excellentiſſimos Viros, DN. ERHARDUM WEIGELIUM, Matheſeos; & DN. CASPAREM POSNERUM, Phyſices; Profeſſores celeberrimos; *illum* curioſa naturæ fideliter explicantem; *hunc* de generatione animalium accuratiſſimè differentem. Plurium etiam *Philoſophorum* interfuit ſcholis privatis æquè quàm publicis, quas gratâ memorat mente. Penes hæc ſedulus quoq; & publicus fuit ſemper ſectator & auditor omnium Medicinæ Profeſſorum; Inprimis verò pependit ab ore Nobiliſſimi, Excellentiſſimi atque Experientisſimi DN. GEORGII WOLFFGANGI WEDELII, Med. Doctoris, ejusdemque theoriæ Profeſſoris publici celebratiſſimi, Archiatri Ducalis Saxonici, h. t. Academiæ noſtræ *RECTORIS MAGNIFICI*, cujus informationem dexteritate laudabili tàm publicè, quàm privatiſſimè peractam gratiſſimo agnoſcit animo, ſimulque ex hâc egregium ſtudiorum ſuorum emolumentum fuiſſe adeptum ingenuè profitetur. Hujus etiam ſub præſidio conſultationem de *Incubo* laborante ἰατρεσοσόφοις expoſuit, quam cum applauſu defendit optimo. *Meis* ſimiliter lectionibus botanicis, ſedulò interfuit; anatomicas luſtrationes tàm in brutis, quàm hominibus, ſemper frequentavit, operationesque chirurgicas mihi in cadavere humano demonſtranti ad latera ſtetit promptiſſimus. Curſu itaque ſtudiorum ſuorum in quinquennium laudabiliter peracto, tandem, ut debita conſequeretur præmia, non ita pridem nomen Facultati noſtræ eſt profeſſus, eâ quâ decet, obſervantiâ rogitans, ut fores ad examina

con-

conſueta ipſi aperirentur, viaque ad cathedram publicam panderetur. Cum v. Cl.mus hic noſter Candidatus in examinibus duobus ſuam eruditionem *Nobis* ſufficienter probarit, lubentiſſimè conſentimus, ut diſputationem Inauguralem ſub directorio anteà laudati Dni Rectoris Magnifici publicè exponat. Hanc futuro Veneris die Januarii XXI. habendam, ut ſimul Magnificus Dn. Rector Deſignatus, Omnium Ordinum Profeſſores, Doctores, & omnes, qui arti ſervandorum hominum favent, præſentiâ honorificâ condecorare non dedignentur, eſt, quod nomine Facultatis noſtræ officioſè & amicè contendo. Dab. Jenæ Anno M DCLXXXI. Januarii XVI.